

V VRAŽEDKYNĚ

ŽENY S KRVÍ NA RUKOU

JENNIFER WRIGHT

edice
KLOKAN

Copyright © 2021 by Jennifer Wright
Translation © Jana Vlčková, 2021
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

First published in the English language in 2021
by Abrams Image,
an imprint of ABRAMS, Incorporated, New York
ORIGINAL ENGLISH TITLE: SHE KILLS ME
(All rights reserved in all countries
by Harry N. Abrams, Inc.)

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z anglického originálu SHE KILLS ME
vydaného v roce 2021 nakladatelstvím Abrams Image,
an imprint of ABRAMS, Incorporated, New York
přeložila Jana Vlčková
Redakční úprava Miroslav Kozák
Grafická úprava obálky Tomáš Řízek
Vydalo nakladatelství
Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek, 2021
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN 978-80-7633-653-7

Úvod

Pro každou ženu, o níž se píše v této knize, existuje nějaká omluva. Vždycky se najde někdo, kdo si zahraje na ďáblovu advokáta nebo trvá na tom, že je nutné podívat se na situaci ze všech úhlů pohledu. Pokaždé ji začne někdo obhajovat a pokouší se vysvětlit její pohnutky a skutky.

Například jsem na internetu objevila blog o uherské hraběnce Alžbětě Báthoryové, mimochodem v Guinnessově knize světových rekordů označované za největší vražedkyni v dějinách, kde se píše, že jsou to jenom pomluvy. V jistém článku o Irmě Greseové, přezdívané Krásná bestie z Osvětimi, zase stojí, že byla jen zamilovanou dívkou, která se k vraždám a mučení nechala přesvědčit. „Noční čarodějnice“, ryze ženský bombardovací letecký pluk, bývá označován za městskou legendu. A natočila se spousta filmů o tom, že sekernice Lizzie Bordenová byla nevinná. Roy Hazelwood z FBI dokonce ještě v roce 1998 tvrdil, že „žena se sériovou vražedkyní nikdy nestane“.

Lidé rádi a ochotně uvěří, že žena není schopna nikoho zabít. Leda tak s přispěním nějakého muže, který ji k tomu dotlačí. Někdy je za viníka přímo označen patriarchát. Jindy se muži pomocí jakéhosi obskurního experimentu s panenkou Barbie a vidličkou snaží dokázat, že ženy jsou příliš slabé na to, aby zvedly meč. Spíše chápu první argument, protože patriarchát se skutečně k ženám choval strašně a celá staletí je bezostyšně označoval za čarodějnice.

Avšak žádné z těchto vysvětlení nic nemění na skutečnosti, že se některé ženy vraždy zkrátka dopustí. Někdy v rámci boje za závažnou věc, jindy z přišerných důvodů.

Pokud tohle čtete, je zde velká šance, že jste žena. Ale také jste člověk, což znamená, že jste někdy v životě pocítila ukrutný vztek.

Vím, že ano.

I my ženy se umíme pořádně rozzuřit, ale je to takové naše malé špinavé tajemství. Křičící nebo zjevně naštvaná žena totiž bez ohledu na okolnosti a spravedlivý hněv bývá okamžitě označena za hysterku. Muži si mohou řvát a rádit podle libosti, protože se přece chovají jako chlapi. U ženy se předpokládá rozumný přístup ve stylu „omlouvám se, jenom jsem si myslela, že možná...“ s dovětkem „dává to smysl?“.

Historie mi dá za pravdu, že v potlačování hněvu jsou ženy přebornice. Maskovaly ho většinou ze strachu. Stačí se podívat na „náhubky pro semetriky“, které se v sedmáctém století připevňovaly ženám na hlavu, aby nebyly hubaté a neodmlouvaly. V osmnáctém a devatenáctém století se považovalo za společensky přijatelné, když se muži rozhodli umístit „problematické manželky“ do ústavu pro choromyslné. Zadejte si do Googlu jméno Elizabeth Packardová a zjistíte, že se jedná o dámu, která se pohádala s drahým chotěm a po následující tři roky přesvědčovala lékaře, že není šílená. Potom si vzpomeňte na všechny ty upálené „čarodějnice“, které se provinily jenom tím, že si dovolily vést nezávislý život a stranily se mužů i společnosti.

Pokud váš život a svoboda závisejí na schopnosti zahrát sladkou bytůstku, přizpůsobíte se. Svoje pocity jsme se naučily skrývat tak mistrně, až muži dospěli k názoru, že necítíme vůbec žádnou zlost. Proto jakýkoliv případ ženského nesouhlasu stále působí překvapivě. A muži si následně říkají, že pro ně nastala „strašná doba“, jenom kvůli tomu, že si ženy dovolily říct: „Hej, přestaňte nás v práci obtěžovat.“

Ve skutečnosti jsou ženy dokonale schopné zařídit mužům „peklo na zemi“. Ženám uvedeným v této knize se to podařilo. A aby bylo jasno, „peklo na zemi“ v tomto případě neznamená, že si odmítly nechat od pánů v kanceláři masírovat ramena. Spíš jim otrávilily jídlo.

Některé popsané skutky jsou natolik děsivé a kruté, že jsme je v záhlaví jednotlivých kapitol raději označili, abyste je mohli přeskočit. Chápeme, že se někomu nechce číst o ženách, které pojídaly jiné lidi. Pokud nechcete žít ve světě, kde se ženy občas zmíní o tom, že nestojí o masáž ramen, tak to budete mít těžké.

V srdci každé ženy mohou vzplanout plameny vzteku stejně jako v srdci každého muže. Mnohé z nich měly spoustu důvodů nechat je vyšlehnout a jasně zahořet. Čas od času se najde žena, která se rozhodne jednat – a stane se vražedkyní.

Upírat ženám schopnost silného a vražedného hněvu znamená odmítat, že jsou schopné celé škály lidských emocí. Hněv si vždycky najde cestu, kudy prosáknout ven. Následující ženy vám ukážou okamžiky, kdy se tak stalo.

Část 1

PSYCHA – ALE NE TAKOVÁ, JAK JE VNÍMAJÍ NEPŘÁTELÉ ŽEN

*Ano, je to pravda.
I žena může být příšerný člověk.*

ALŽBĚTA BÁTHORYOVÁ

(1560–1614)

MUČENÍ + ZOTROČOVÁNÍ + SMRT MLADISTVÝCH + KANIBALISMUS

Někteří historikové tvrdí, že rozsah Alžbětiných zločinů musí být přehnaný a s největší pravděpodobností se jedná o dobový projev nenávisti k ženám.

Hraběnka Alžběta Báthoryová se nemohla narodit lépe. Byla neteří polského krále a litevského velkoknížete. Její otec byl šlechtic, a tak vyrůstala na hradě. Dostalo se jí všestranného vzdělání a proslula svou krásou. Měla všechno, co si mohla jako žena přát. Avšak natolik prahla po krvi, že se zapsala do historie jako nejznámější sériová vražedkyně.

Na uherských statcích její rodiny nebyla brutalita ničím mimořádným. Jako malá se stala svědkem toho, jak zašívají zloděje do břicha umírajícího koně. Tehdy se jednalo o běžný trest. Chmaták se pochopitelně snažil dostat ven, což koni způsobovalo značné utrpení, jemuž se bránil, a v konečném důsledku tak strádali oba. (I kdyby ležel bez hnutí, obklopený koňskými vnitřnostmi, nemohla to být příjemná smrt.) Traduje se, že Alžběta si děsivé představení užívala. Podle některých zpráv se dokonce počurala vzrušením.

Byly tu i další děsivé zážitky z dětství. Pocházela ze zdegenerovaného rodu, kde docházelo k častým sňatkům mezi příbuznými. Byla rozmazlená, náladová a často se potýkala se záchvaty vzteku. Měla velmi blízko ke své sadomasochistické tetě a strýci posedlému satanismem.

Ve čtrnácti letech se Alžběta provdala za hraběte Františka Nádasdyho a začala se nudit. Uměla číst a psát maďarsky, latinsky a německy, ale knih měla ke svému rozladění k dispozici pomálu a na hradě neměla co na práci. Mohla jen čekat, až se manžel vrátí z bitvy proti Turkům. Není divu, že se začala nezdravě zabývat svým vzhledem, neustále se převlékala a každý den vystřídalala patery nebo šestery šaty a různé sady šperků.

Brzy po svatbě začala mučit svoje služky, především pro zábavu. Její manžel byl podobné povahy a svou mladou choť obdivoval (zdá se, že tím padá zažitá představa, že se napřed musíte stát roztomilým člověkem a milovat svoje bližní, než si najdete partnera). Proto neváhal postavit Alžbětě pro radost mučící komoru podle jejího vlastního návrhu. A tak když nemusela svoje dábelenské sklony tajit, sešila jedné ze služebných pusu za to, že moc mluvila. Další přinutila, aby uvařila a snědla kus vlastního odříznutého masa. Jiné dívky pomazala medem a přivázala je venku, aby na nich hodoval hmyz. V zimě ji bavilo polévat poddané vodou a nechat je venku umrznout.

Ale do podvědomí lidí se zapsala svými upířskými sklony. Jednoho dne Alžběta udeřila komornou, která ji při česání moc tahala za vlasy. Což nebylo v téhle domácnosti nic nového. Zato když si z ruky stírala dívčinu krev, zdálo se jí, že její kůže vypadá hladší a zářivější. Alžběta dívce podřízla hrdlo a použila její krev jako zvláštní druh pletové vody. Netrvalo dlouho a v krvi panen se koupala.

Její dychtivost po krvi a vraždách se ukázala být neukojitelná. V okolí se začaly ztrácet dívky. Zakrátko se v okolních

vesnicích pro Báthoryovou nenašla jediná oběť. A tak Alžběta založila školu a zvala k sobě dcery méně významných šlechticů. Když se bohatí otcové začali divit, proč jejich dcery náhle zemřely nebo jak mohly v Alžbětině péči jenom tak zmizet, král Matyáš Korvín konečně nařídil vyšetřování. Po dobytí hradu bylo nalezeno na padesát mrtvých nebo umírajících dívek, u kterých příčinou smrti byla bodná zranění. Kromě nich se našel seznam se jmény šesti set padesáti mladých žen. Podle dobrozdání jednoho ze sloužících šlo o soupis Alžbětiných obětí.

Následující tři roky Alžběta strávila na svém hradě v cele bez oken a její jediný kontakt se světem probíhal prostřednictvím špehýrek, kudy jí žaláři podávali jídlo. Zde zemřela ve věku padesáti čtyř let. Pokud víme, tak na sklonku života neměla pleť o nic lepší ani horší, než měla jiná průměrná psychopatická žena středního věku ze sedmáctého století.

Někteří historikové tvrdí, že rozsah Alžbětiných zločinů musí být přehnaný a s největší pravděpodobností se jedná o dobový projev nenávisti k ženám. Ale já jsem v pokušení víc věřit dvěma stovkám lidí, kteří proti ní svědčili, z nichž mnozí byli jejími oběťmi.

DELPHINE LALaurIEOVÁ

(1787–1849)

MUČENÍ + ZOTROČOVÁNÍ + SMRT MLADISTVÝCH

Delphine byla v okolí New Orleansu známá svým šarmem a proslavenými večírky, ale také silnými záchvaty vzteku.

Delphine LaLaurieová se narodila do velmi bohaté rodiny vlastníci otroky, kde se na morálku moc nehledělo. Ale podařilo se jí klesnout tak hluboko, že překonala všechny svoje vrstevnice dokonce už v době, kdy „majitelky otrokyň prosluly svou krutostí“.

Delphine byla v okolí New Orleansu známá svým šarmem a proslavenými večírky, ale také silnými záchvaty vzteku. Někteří její kruté chování k zotročeným lidem připisují tomu, že její strýc byl zabit během vzpoury otroků. Na druhou stranu si na Delphinino odporné chování stěžovaly i její vlastní děti a tvrdily, že si „musejí dávat pozor, aby v *maman* neprobudily špatnou náladu“. Mnohem pravděpodobnější je, že se otroci stávali hromosvodem Delphinina vzteku, který si na běloších vybit nemohla.

Proslýchá se, že i Delphinini hosté si všimli, že její otroci vypadají abnormálně podvyživení a ztrápení.

Zprávy o její krutosti se začaly šířit. Spisy hovoří o stížnostech z let 1828, 1829 a 1832. Tehdy za ní byl na žádost

sousedů vyslán mladý právník, aby jí připomněl, že existuje zákon, na jehož základě mohou být otroci odebráni těm pánům, kteří s nimi špatně zacházejí. Právník ze schůzky odcházel v šoku. Jak může někdo říct něco negativního o tak jemné a roztomilé dámě?

Dobře vypadajícím bohatým bílým ženám v té době v Americe procházela spousta krutostí.

Poté došlo k incidentu, kdy malá otrokyně (podle některých zdrojů osmiletá) kartáčovala Delphine vlasy a přitom ji za ně zatahala. Paní se rozzuřila a pronásledovala nebohé dítě s důtkami v ruce po celém domě, až vyděšená holčička utekla na střechu, odkud spadla a zabila se před zraky sousedů.

S touto dívenkou se kupodivu zacházelo lépe než s většinou ostatních otroků v Delphinině domácnosti.

Svou kuchařku držela na osmimetrovém řetězu u sporáku, a to dokonce i během parného louisianského léta. Navíc chudinka nedostávala nic k jídlu. Přestože pro hosty připravovala hostiny o několika chodech, sama umírala hladu. V roce 1834 kuchařka dospěla k závěru, že radši zemře, než aby dál snášela taková muka, a založila požár, který se rychle rozšířil po celém domě.

Nikdo jistě nemůže nebohé kuchaře vyčítat, že chtěla místo, kde ukrutně trpěla, vypálit do základů.

Záře ohně zburcovala sousedy. Přirátili se, aby pomohli s hašením, a zjistili, že Delphine stojí před domem, ale není tam s ní žádný z jejích otroků. Pustili se tedy do boje s plameny a zaslechli kuchařku, jak na ně volá, aby zachránili lidi zamčené v podkroví. Přijeli zástupci výkonných úřadů a spolu s několika přihlížejícími vystoupali do horního patra domu. Tam našli sedm otroků v řetězech. Při pohledu na ně se některým svědkům udělalo zle. Nebylo divu. Ze zápachu a z pohledu na zanícené rány hemžící se červy by se leckomu jistě zvedl žaludek.

O čtyři roky později, v roce 1838, socioložka Harriet Martineauová napsala: „Otroků bylo původně devět. Kostry dvou z nich byly nalezené zakopané v zemi. Ve zbylých sedmi byste stěží poznali lidské bytosti. Tváře poznamenal hladomor a trčely z nich kosti. Byli spoutaní řetězy a uvázaní v nepohodlných polohách – někteří na kolenou, jiní s rukama nad hlavou. Na krku měli ostnaté obojky, které jim neumožnily pohnout hlavou.“ Vedle nich měla Delphine připravené důtky a stoličku, na které stála, aby je mohla silněji bít.

Zkazky o tom, jak Delphine špatně zacházela s otroky, během let poněkud nabubřely. Když se vypravíte na cestu za duchy Francouzské čtvrti v New Orleansu, možná se dozvíte, že nechala ústa otroků nacpat výkaly a sešít. Anebo že jeden z otroků měl tolikrát zpřelámané a nesprávně srostlé kosti, že připomínal lidského kraba. Podle jiné historiky měla jistá žena oloupanou všechnu kůži z těla, takže připomínala housenku. Možná to svědčí o neukojitelné chuti některých lidí po historkách o zlu, kdy svazování lidí v nepřírozených pozicích, obojky s bodci a smrt v hořícím domě není dost šokující a drsné, a tak si průvodci vymýšlejí příběhy ještě hrůznější.

Jisté je, že v té době sousedé viděli dost, aby dostali na Delphine vztek. Možná to bylo poprvé a naposled v historii, kdy dav zapálil nějaký dům z ušlechtilých důvodů. Sídlo LaLaurieových shořelo, ale Delphine a jejímu manželovi se podařilo uprchnout.

Povídá se, že odjeli do Paříže. Jestli je to pravda, pak Delphine dožila v jednom z nejkrásnějších měst na světě. Člověk může jenom doufat, že dávno mrtvá Delphine LaLaurieová skončila na místě mnohem rozpálenějším, než byla kuchyně, v níž věznila nebohou kuchařku.

„VESELÁ JANE“ TOPPANOVÁ

(1854–1938)

„Sežeň morfiium, drahoušku, a půjdeme na oddělení. Zažijeme spoustu legrace, až je uvidíme umírat.“

Ne každý, kdo se rozhodne vraždit, musí překonávat přirozený odpor k takovému chování. Tihle lidé nezabijejí v sebeobraně ani z náboženských důvodů, protože si to kacíři podle nich zaslouží, anebo prostě jen proto, že je přepadl nezvladatelný vztek.

Některé lidi zkrátka vraždění baví, jako si jiní lidé užívají četbu nebo hraní tenisu. Jiní při tom dokonce zažívají sexuální vzrušení.

„Veselá Jane“ byla jednou z nich.

Ke své přezdívce určitě nepřišla v dětství. Narodila se jako Honora Kelleyová a byla dcerou irských přistěhovalců. Když jí byl pouhý rok, její matka zemřela na tuberkulózu. Otec, povoláním krejčí, upadl do deprese, což vypadá jako velmi zdvořilý popis duševní choroby vzhledem k tomu, že si údajně sám sešil oční víčka.

Krátce nato Honora skončila v sirotčinci. Jako pětileté se jí ujala rodina Toppanových a dostala od nich jméno Jane.

Nová rodina s ní jednala víc jako se služkou než jako s dítětem a očekávala, že Jane zastane různou práci v domácnosti. Dívka si přesto užívala bezpečí domova, byla oblíbená a ve škole ji všichni měli rádi, a to navzdory tomu – anebo právě proto –, že lhala, jako když tiskne.

Například tvrdila, že její otec žije v Číně a že má sestru, slavnou krásku, která se provdala za anglického šlechtice. Avšak vzhledem k hanebnému zacházení, kterého se jí dostávalo v domě Toppanových, jí můžeme těžko vyčítat, že dávala fantazii přednost před skutečným světem.

Určitý čas se zdálo, že vede celkem normální život a slouží nejprve rodičům Toppanovým a teprve potom jejich dceři Elizabeth, která se neprovdala za anglického šlechtice. Avšak v roce 1887 vyšly najevo mnohem děsivější aspekty její osobnosti, když se ve třiatřiceti letech rozhodla stát zdravotní sestrou.

Navenek hýřila takovým optimismem a dobrou náladou, že jí personál nemocnice začal přezdívat „Veselá Jane“. Mnozí pacienti ji zbožňovali a ona s nimi navázala blízké pouto a stali se přáteli. Vypěstovala si k nim takovou náklonnost, že těm nejoblíbenějším, když už byli vyléčení, schválně dávala mírně vyšší dávky léků, aby zůstali v nemocnici o pár týdnů déle.

Bohužel to byla ta nejlepší možnost, v níž jste mohli doufat, pokud jste se stali jejím pacientem. Ty, kteří se jí nelíbili, totiž rovnou zabila.

Začalo to tím, že těmhle nešťastníkům ordinovala velké dávky morfia. Zanedlouho smíchala různé léky, aby vyvolala odlišné symptomy. Tuhle strategii zvolila proto, aby úmrtí vypadalo jako náhoda, ale také z toho důvodu, že ráda experimentovala. Pacienty nezabíjela proto, že nesnesitelně trpěli a přáli si zemřít. Nedělala to z nutkání konat milosrdenství. Zabíjela, protože ji bavilo sledovat, jak lidé umírají. A pokud smrt přicházela v pestrém provedení, tím lépe. Tvrdila, že při tom zakoušela erotické vzrušení, které nazývala „smyslným potěšením“.

V roce 1887 umírali pacienti v nemocnici celkem pravidelně, a tak její zločiny nevzbudily podezření. Více zúčastněné zarazil fakt, že Jane zřejmě krade pacientům jejich